ورود موج جدید پناهجویان افغان به ایران از گذرگاه مرزی هرات

میهمانان مستأصل و میزبانِ گرفتارِ پرمعضل

سعیده علیپور

تصاویری که در هفته‌های اخیر از آویزان شدن شهروندان افغانستانی به هواپیمای آمریکایی در هنگام ترک فرودگاه کابل و سقوط تعدادی از آنها، در رسانه‌های اجتماعی منتشر شد، افکار عمومی جهان را تحت تاثیر قرار داده است، اما ماجرای این آوارگی، تنها به این سقوط دلخراش خلاصه نمی‌شود؛ این روزها بسیاری از خانواده‌های افغان از هراس طالبان، خانه‌های خود را رها کرده و به مرزهای مشترک کشورهای همسایه پناه آورده‌اند تا شاید سرپناهی امن و حقوق حداقلی برای زیستن به دست آورند.

این در حالی است که ایران با بیش از ۹۰۰ کیلومتر مرز مشترک با افغانستان و البته زبان و مذهب و فرهنگ مشترک، بیشترین تمایل را برای مهاجرت در شهروندان افغانی ایجاد می‌کند. اما آیا در دوران پاندمی کرونا، در شرایطی که ایران از نظر اقتصادی بدترین وضعیت را در طول دهه‌های گذشته تجربه می‌کند، این مهاجرت می‌تواند رفاهی و آرامشی را برای این گروه به ارمغان آورد؟

طبق آخرین آمار اعلام شده توسط مقامات رسمی، در آبان ۱۳۹۹، ایران میزبان، ۷۸۰ هزار نفر افغانستانی بود. این در حالی است که تخمین زده می‌شود که حدود ۲ میلیون افغانستانی فاقد مدرک و نزدیک به ۶۰۰ هزار دارنده گذرنامه افغانستان در ایران زندگی می‌کنند.

طالبان و آوارگی دوباره افغان‌ها

چند هفته‌ای است که اخبار هولناک ترکتازی طالبان مدام به گوش می‌رسد. بسیاری به امید مقاومت دولت مرکزی بودند، اما سد دولت دوامی نداشت و میانه مرداد ماه خبر آمد تعداد زیادی از اهالی شهر زرنج افغانستان بعد از حمله نیروهای طالبان، به پایانه مرزی میلک در ایران هجوم آورده و برخی از آنها فعلا در اردوگاهی پناه داده شده‌اند.

پایانه مرزی میلک در محدوده شهرستان تازه تأسیس هیرمند و در فاصله ۲۶۱ کیلومتری زاهدان در جوار رودخانه مرزی مشترک پریان و در نزدیکی شهر زرنج، مرکز ولایت نیمروز افغانستان قرار دارد. این پایانه که براساس مصوبه شورای عالی امنیت ملی در سال ۸۴ با هدف توسعه حمل مسافر و ترانزیت کالا در جنوب شرق کشور ایجاد شده است، پنجشنبه شب (۱۴ مرداد) میزبان هزاران نفر از افغانستانی‌هایی بود که بعد از حضور نیروهای طالبان در ولایت نیمروز خانه و زندگی خود را رها کردند و به مرزهای ایران پناه آوردند.

استقرار هلال احمر در همسایگی اردوگاه

هرچند تکلیف در آن سوی مرز ایران هنوز مشخص نبود، اما در اردوگاه پناهندگان افغانستانی اوضاع نسبتا آرام بود. دولت ایران هنوز موضع مشخص خود را در خصوص طالبان اعلام نکرده بود. وزارت کشور، مرزبانی، ارتش، هلال احمر و خیران در حال کمک‌رسانی به افغان‌های مستقر در اردوگاه اتباع بودند.

در همان زمان اکبر کیخاسالار، معاون امداد و نجات جمعیت هلال احمر سیستان و بلوچستان که در کنار اردوگاه اتباع مستقر بود به رسانه‌ها گفت: «اداره اتباع همه شهرستان‌های مرزی برای استقرار موقت اتباع بیگانه اردوگاهی دارند که فعلا افغانستانی‌هایی که به ایران پناه آورده‌اند در اردوگاه هیرمند مستقر شده‌اند. نیروهای هلال احمر هم در کنار این اردوگاه حضور دارند. با توجه به این که اداره اتباع خودگردان است، خیران ورود کرده‌اند و غذای گرم در میان اتباع توزیع می‌کنند و رسیدگی لازم را انجام می‌دهند. نیروهای ما هم مستقر هستند تا اگر هجوم آوارگان زیاد شد و اردوگاه اتباع گنجایش نداشت ما آنها را پذیرش کنیم».

اما چند روز بعد و بعد از تصرف کابل به دست طالبان، جمهوری اسلامی ایران هم تغییر موضع داد و همه پناهجویان افغان را از همان مرزها به افغانستان بازگرداند.

ایران و افغانستان بیش از ۹۰۰ کیلومتر مرز مشترک دارند و این بدان معناست که تقریبا ممکن نیست بتوان جلوی ورود شهروندان افغانستان به ایران را گرفت.

ورود به صورت غیرقانونی

با این حال افغان‌ها در چند دهه گذشته بارها به صورت غیرقانونی از مرزهای ایران و سایر کشورهای همسایه خود عبور کرده‌اند و بنابراین می‌توان پیش‌بینی کرد که همچنان به صورت غیررسمی از مرزها به سمت ایران سرازیر می‌شوند.

آژانس پناهندگان: همسایگان مرزهای خود را باز نگه دارند

به گزارش ایلنا به نقل از خبرگزاری فرانسه، با آغاز کنترل طالبان بر افغانستان، تنها بیش از هزار افغان از گذرگاه مرزی در نزدیکی هرات وارد ایران شده‌اند.

این در حالی است که دست کم ۲ هزار شهروند افغان دیگر نیز درخواست ورود به ایران را کرده‌اند. کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد پیش‌تر گفته بود که در پی تسلط طالبان نیم میلیون افغان می‌توانند کشور را ترک کنند. آژانس پناهندگان از همسایگان افغانستان خواسته است تا مرزهای خود را باز نگه دارند. با این حال پاکستان برای جلوگیری از ورود مهاجران افغانستانی مرزهای خود را کاملا بسته و ترکیه نیز دیواری برای عبور غیرقانونی شهروندان افغان از مرزهای زمینی بین ایران و ترکیه کشیده است.

تجمع پناهجویان افغان مقابل سفارت آلمان در تهران

این در حالی است که روز یکشنبه هم جمعی از پناهجویان افغانستانی که پس از سلطه طالبان بر این کشور خود را به ایران رسانده‌اند، مقابل سفارت آلمان در تهران ازدحام کرده و خواستار رسیدگی به امور پناهندگی خود به این کشور شده‌اند. این ازدحام پس از آن رخ داده است که آن‌ها از طریق فضای مجازی مطلع شده‌اند که سفارت آلمان در ایران به پناهجویان افغانستانی ویزا می‌دهد اما پس از مراجعه به سفارت آلمان در تهران کسی پاسخگوی آن‌ها نبود.

این در حالی است که اتحادیه اروپا می‌خواهد مانع تکرار هجوم پناهجویان از افغانستان مشابه سال ۲۰۱۵ شود.

بر اساس پیش‌نویس بیانیه‌ای که به رویت رویترز رسیده است، وزرای کشور (داخله) کشورا تحادیه اروپا روز سه‌شنبه اعلام خواهند کرد که برای جلوگیری از مهاجرت بی‌رویه از افغانستان مصمم هستند

موج جدید مهاجرت مردم افغانستان به ایران

با استقرار طالبان بسیاری از افغان‌ها راه ایران را در پیش گرفته‌اند و این در حالی است که پیش از این وضعیت اقتصادی ایران باعث شد بسیاری از مهاجران افغانستانی‌ها از ایران خارج شوند. حالا اما برای نجات جانشان خروج از افغانستان را ترجیح می‌دهند.

این در حالی است که به اعتقاد کارشناسان با وجود مشکلات فراوان اقتصادی در ایران و با وجود موانعی که کشورهای غربی برای پذیرش پناهجویان افغانی ایجاد کرده‌اند باز هم ایران در دسترس‌ترین مقصد برای آنها خواهد بود.

بر اساس آمار مرکز آمار ایران در سال ۷۸/۵،۹۵ درصد از اتباع افغانستانی در مناطق شهری ایران زندگی می‌کردند. همچنین بیشترین تعداد اتباع افغانستانی در مناطق شهری استان تهران ساکن هستند.

ایران و افغانستان بیش از ۹۰۰ کیلومتر مرز مشترک دارند و این بدان معناست که تقریبا ممکن نیست بتوان مانع ورود شهروندان افغانستان به ایران شد.

در ماه‌های گذشته خیلی‌ها افغانستان را به مقاصد مختلف ترک کرده‌اند. آنها که گذرنامه و ویزا داشتند و دستشان به دهانشان می‌رسید، از طریق مرزهای هوایی خارج شدند و بسیاری‌شان به مشهد آمده‌اند. آنها که می‌توانستند به صورت قانونی از مرزهای زمینی به ایران رسیده‌اند و مسیر مهاجرت غیرقانونی هم غیرقابل

در دوران پاندمی کرونا، در شرایطی که ایران از نظر اقتصادی بدترین وضعیت را در طول دهه‌های گذشته تجربه می‌کند، مهاجرت شهروندان افغان می‌تواند رفاهی و آرامشی را برای این گروه به ارمغان آورد؟

طی کردن نبوده است. جمهوری اسلامی ایران همواره ایجاد اردوگاه برای مهاجران خارجی را تکذیب کرده است.

مدیرکل امور اتباع وزارت کشور چندی پیش به ایسنا گفته بود که ایران برای پذیرش مهاجران و آوارگان جدید اردوگاه فراهم نکرده و گفته اصولا به نظر نمی‌رسد که فضای افغانستان طوری باشد که موج آوارگان و مهاجران جدید به سمت ایران حرکت کنند؛ بنابراین نیازی به تمهیدات در این باره وجود ندارد. با وجود این اظهارنظرها، فیلم‌هایی که از رسیدن پناهندگان غیرقانونی به مناطق مختلف ایران منتشر می‌شود نشان می‌دهد که فرار از افغانستان به سمت ایران یک چالش جدی است.

به اعتقاد کارشناسان این موضوع دو پیامد اقتصادی و امنیتی برای کشور به همراه دارد.

در حالی که در شرایط همه‌گیری کرونا ایران به شدت با مشکلات این بیماری دست و پنجه نرم می‌کند، حضور بی‌محابای شهروندان آواره کشور همسایه، علاوه بر اینکه خطر ابتلای آنان را در پی دارد، می‌تواند به تشدید این پاندمی بینجامد و از سوی دیگر امکانات اندک درمان را در ایران محدودتر از آنچه که هست کند و از سوی دیگر نگرانی‌هایی درباره ورود اعضای گروه‌های تندرو و شاخه‌های تروریستی نزدیک به طالبان در میان آوارگان وجود دارد.

هرچند ایران در جنگ‌های قبلی منطقه و در طول تمام ناآرامی‌ها و درگیری‌های سیاسی و اجتماعی همواره پذیرای آوارگان و مهاجران قانونی و غیرقانونی بوده است، و این بار هم اصول اخلاقی و ارزش‌های انسانی حکم می‌کند که با آغوش باز پذیرای میهمانان آسیب‌دیده، مستأصل و بینوای خود باشد؛ اما به نظر می‌رسد اوضاع برای این مهمان‌نوازی چندان مساعد نیست.

از گوشه و کنار

کاهش ۶۰ درصدی سطح تراز دریاچه ارومیه

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان غربی گفت: براساس آخرین پایش‌های انجام شده سطح تراز دریاچه ارومیه در مقایسه با پارسال ۶۰ درصد کاهش یافته است. یاسر رهبر در گفت‌وگو با خبرگزاری مهر یادآور شد: در حال حاضر وسعت دریاچه ارومیه ۲ هزار و ۲۷۳ کیلومتر مربع است که این میزان در مدت مشابه سال گذشته ۳ هزار و ۶۰۷ کیلومتر مربع بود که هزار و ۳۳۴ کیلومتر مربع کاهش دارد. حجم آب موجود دریاچه ارومیه براساس پایش‌های انجام گرفته دیروز سه میلیارد متر مکعب بود؛ این میزان در سال گذشته بیش از ۴ میلیارد و ۹۸ میلیون متر مکعب بود که یک میلیارد و ۹۶ میلیون متر مکعب کاهش یافته است.

واکسن‌گریزی ۴ میلیون سالمند ایرانی

تاکنون گروه سنی بالای ۵۰ سال در سراسر کشور و برخی گروه‌های سنی پایین‌تر در مناطق خاص مثل استان‌های مرزی یا جزایر خلیج فارس برای تزریق واکسن فراخوانده شده‌اند که به گفته وزیر بهداشت، حدود ۲۵ درصد از بالای ۵۰ ساله‌ها برای تزریق واکسن اقدام نکرده‌اند. به گزارش عصر ایران جمعیت گروه سنی بالای ۵۰ سال در کشور مطابق گفته سخنگوی ستاد ملی مبارزه با کرونا، ۱۵ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر است که حدود ۳ میلیون و ۹۲۰ هزار نفر از آنها واکسن نزده‌اند. این عدد بی‌تردید با احتساب گروه‌های سنی پایین‌تر از ۵۰ سال -شامل برخی اقشار و مشاغل و همچنین مردم عادی در برخی مناطق خاص کشور- بیشتر هم می‌شود.

تجمع اعتراضی علیه واکسیناسیون کرونا در بابل!

گروهی از مردم که مخالف واکسیناسیون بوده و اعتقاد به درمان کرونا با طب سنتی داشتند، دیروز در بابل دست به تجمع اعتراضی زدند. به گزارش برترین‌ها، این در حالی است که تمامی مشاهدات ثابت کرده که واکسیناسیون تاثیر مثبتی در کاهش ابتلا و فوتی‌های کرونا داشته. برای نمونه در سیستان و بلوچستان بعد از واکسیناسیون سراسری، فوتی‌های کرونا کاهش یافته و روز ششم شهریور فوتی‌های کرونا در این استان به صفر رسید.

کاهش ۷ درصدی مرگ و میر کرونایی در تهران

فرمانده ستاد عملیاتی مدیریت کرونا در تهران گفت: میزان مرگ و میر ناشی از بیماری کرونا در تهران نسبت به هفته گذشته هفت درصد کاهش را نشان می‌دهد. علیرضا زالی افزود: میزان مراجعان سرپایی کرونایی در تهران در این مدت بین ۱۰ تا ۳۲ درصد کاهش یافته است. فرمانده ستاد عملیاتی مدیریت کرونا در کلان شهر تهران یادآور شد: تعداد بیماران بستری در بخش مراقبت‌های ویژه بیمارستان‌ها هم حدود ۲ درصد کاهش یافته است.

مذاکره هلال احمر با ۴ شرکت بین‌المللی معتبر برای واردات واکسن

مدیرعامل سازمان تدارکات پزشکی جمعیت هلال احمر از رایزنی‌های صورت گرفته برای خرید واکسن از ۴ کمپانی معتبر خبر داد. به گزارش ایسنا، علیرضا عسکری گفت: سازمان تدارکات پزشکی علاوه بر واردات واکسن کرونا از شرکت بین‌المللی سینوفارم چین، در حال رایزنی و مذاکره با کمپانی‌های معتبر دیگر از جمله اسپوتنیک روسیه، جانسون اندجانسون هلند، کانسینو بایولاجیکس چین و آسترازنکای انگلستان است که با توجه به حساسیت موضوع به محض پیشرفت در مذاکرات، گزارش‌های نتایج حاصله ارائه خواهد شد.

پیامک مهم پلیس درباره کلاهبرداری با پیامک

پلیس فتا با ارسال پیامک انبوه به هموطنان هشدار داد: «هر پیام دریافتی از شماره شخصی با متن ثنا، ابلاغیه قضایی، تخلف یا مسدودی اموال شما یا ثبت‌نام واکسن، جعلی و به قصد سرقت اطلاعات حساب شماست.»

خبر

درخواست‌ها برای تامین کتب دانش‌آموزان مناطق محروم بی‌نتیجه ماند

بازماندن ۳۶۲۶ دانش‌آموز عشایری از تحصیل

مدیرکل دفتر توسعه عدالت آموزشی و آموزش عشایر وزارت آموزش و پرورش از بازماندن سه هزار و ۶۲۶ دانش‌آموز عشایر از ادامه تحصیل خبر داد.

محمدرضا سیفی، در گفت‌وگو با ایلنا با اشاره به اینکه بیشتر امکانات آموزشی کشور در شهرهای بزرگ از جمله پایتخت فراهم است گفت: برخی مناطق از امکانات آموزشی محرومند. به عنوان مثال در آذربایجان غربی تعداد بسیاری از دانش‌آموزان عشایری به خصوص دختران، به دلیل اینکه نتوانستند ثبت‌نام کتاب درسی را انجام دهند از تحصیل جاماندند.

ناتوانی در خرید کتاب‌های درسی

وی با بیان اینکه دانش‌آموزان عشایری استان آذربایجان غربی به علت عدم توانایی در خرید کتاب درسی از آموزش جاماندند، گفت: ما موضوع عدم دسترسی دانش‌آموزان عشایری به کتب درسی را به سازمان پژوهش انتقال دادیم و از آن‌ها خواستیم به مناطق لازم‌التوجه در جهت تهیه کتاب‌های درسی کمک شود. متاسفانه سازمان پژوهش در این زمینه هیچ‌گونه همکاری با ما نداشته، ما پیگیری‌های زیادی کردیم که برای مناطق دوزبانه، مرزی و مناطقی که محرومیت شدید دارند، کتاب درسی رایگان تهیه شود، ولی این کار انجام نشد.

مدیرکل دفتر توسعه عدالت آموزشی و آموزش عشایر وزارت آموزش و پرورش ادامه داد: استان آذربایجان غربی ۳۲ هزار دانش‌آموز عشایری دارد که به گفته مسئولان آموزش و پرورش عشایری آذربایجان غربی تعداد زیادی از دانش‌آموزان دختر عشایری این استان به دلیل عدم تهیه و خرید کتاب درسی در مدرسه ثبت‌نام نکردند.

دانش‌آموزان عشایر سهم چندانی از آموزش ندارند

سیفی گفت: هر چند ما توانستیم ۹۷ درصد دانش‌آموزان لازم‌التعلیم را وارد مدرسه کنیم اما فقط توانسته‌ایم بخش اول یعنی ورود به مدرسه را انجام دهیم. آنچه که در این سال‌ها صورت نگرفته، این است که دانش‌آموزان عشایر سهم مناسب خود را از آموزش و پرورش کشور به دست نیاورده‌اند. آن‌ها سهم یکسانی از آموزش نداشته‌اند.

وی تاکید کرد: شک نکنید، دانش‌آموزی که در شمال تهران بوده، استفاده بیشتری از امکانات آموزشی داشته است. جالب این است که پدر و مادر یک دانش‌آموز در شمال تهران همان اندازه مالیات می‌دهد که پدر و مادر یک دانش‌آموز در مناطق محروم مالیات می‌پردازد.

وی در پاسخ به این سوال که آمار دانش‌آموزان ترک تحصیلی عشایری در سال تحصیلی اخیر چه میزان بوده است؟ گفت: سه هزار و ۶۲۶ دانش‌آموز بازمانده از تحصیل داشتیم که شناسایی شدند تا سال تحصیلی جدید به چرخه آموزش بازگردانده شوند.

سیفی گفت: بیشترین تعداد دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل مربوط به استان آذربایجان غربی با ۱۰۶۱ دانش‌آموز، استان لرستان با ۵۶۶ دانش‌آموز و کرمان با ۲۶۵ دانش‌آموز است. این افراد شناسایی شدند تا انشالله به چرخه تحصیل برگردند.

وی افزود: اکنون بیش از ۷۵ هزار و ۷۴۳ نفر از دانش‌آموزان عشایری به دلیل نبود زیرساخت‌های لازم برای اتصال به شبکه شاد، جهت استفاده از آموزش مجازی محروم شدند. در سالی که گذشت ۷۲ درصد مدارس عشایری ما خدمات آموزشِ حضوری ارائه دادند. استان‌هایی که زیرساخت‌های بهتری برای دسترسی به اینترنت داشتند بالاترین آمار کلاس غیرحضوری را داشتند.

سیفی در پایان خاطرنشان کرد: گرچه دانش‌آموزان می‌توانند در مناطق زرد در مدارس حضور یابند اما سلامت آن‌ها از هر چیزی برای ما مهم‌تر است.

۴۴۹ منطقه نیازمند توجه است

مدیرکل دفتر توسعه عدالت آموزشی در این باره گفت: در همین راستا از سال گذشته یک اقدامی را تحت عنوان نهضت نصیب آموزشی شروع کردیم. هدف از برقراری و اجرای این طرح این بود که ما ۴۴۹ منطقه در آموزش و پرورش که لازم‌التوجه هستند را مورد رسیدگی و توجه قرار دهیم. منظور از لازم‌التوجه مناطقی هستند که دارای مسیرهای صعب‌العبور بوده و کم برخوردار و محروم هستند یا حتی از نظر فرهنگی در موقعیتی قرار دارند که تحصیل دانش‌آموزان را مشکل می‌کند.